

● *FSC groeps-certificering in de bouw*

Veel hout dat we in Nederland verbruiken, waaronder een groot deel van het tropisch hardhout, wordt toegepast in de bouw. FSC hout heeft in de bouw maar een beperkt aandeel. Daarom valt in de bouwsector voor natuur en milieu nog flinke winst te behalen. Het aantal FSC gecertificeerde bouwbedrijven was tot voor kort op één hand te tellen. Ook bouwbedrijven zijn onderdeel van de keten van bos tot eindproduct. Om te stimuleren dat ook deze laatste schakel in de keten zich sluit, is onder aanvoering van Stichting Probos en met financiële steun van Stichting DOEN het afgelopen jaar een groep van 10 bouwbedrijven verenigd in een FSC groeps-certificaat.

Kleine bouwbedrijven geven het goede voorbeeld

FSC claim

Alleen goed bosbeheer is niet voldoende. Om te kunnen garanderen dat hout, met FSC keurmerk, ook daadwerkelijk afkomstig is uit goed beheerde bossen, dient de hele keten van bos tot eindproduct gecontroleerd te worden; de zogenaamde 'Chain of Custody' (CoC). Ook bouwbedrijven vallen hieronder. 'Er is weliswaar al een behoorlijk aantal bouwprojecten gerealiseerd waar FSC hout is toegepast, maar slechts weinig projecten mogen, volgens de huidige regels, het FSC logo dragen. Het bouwbedrijf, als laatste schakel in de keten, is veelal niet gecertificeerd', aldus projectleider Nico Leek bij de start van het project.

Wanneer de laatste schakel niet dichtgetimmerd is, mag er dus niet geclaimd worden dat er FSC hout is toegepast. Grotere bedrijven kunnen zich kostenefficiënt laten certificeren, maar voor kleinere bouwbedrijven is dat niet altijd haalbaar. Stichting Probos signaleerde dit probleem en initieerde een project dat beoogde een groep kleinere bouwbedrijven te verenigen in een FSC groepscertificaat. Er is bewust voor groeps certificering gekozen, omdat hierbij de kosten van certificering en de administratieve lasten tot een minimum beperkt worden. Dit is met name voor kleinere bedrijven, met in dit geval maximaal 15 werknemers, van groot belang. Tevens kan de certificering heel snel plaatsvinden en kan de beheerder van het groepscertificaat als adviseur optreden, in tegenstelling tot een certificerende instelling. Stichting DOEN heeft het project financieel mogelijk gemaakt, op voorwaarde dat er minimaal vijf bouwbedrijven in het groepscertificaat verenigd zouden worden en er een groepsmanager komt die voor de benodigde continuïteit zorgt. Het project slaagde glansrijk, maar wat ging er aan vooraf?

Marktaandeel FSC hout

Onderzoek, uitgevoerd in opdracht van FSC Nederland, schat het marktaandeel van FSC hout in 2005 op 12%. In de bouw wordt dit aandeel volgens insiders bij lange na niet gehaald. En dat mag vreemd genoemd worden. Een bezwaar voor toepassing van FSC hout is dat het duurder kan zijn, onder meer vanwege de garanties die het biedt. Echter juist in de bouw speelt het kostenaspect een minder grote rol. De kosten van de grondstof hout zijn namelijk in het (nieuw)bouwproces over het algemeen slechts een fractie van de totale bouwsom. Hetzelfde geldt voor bijvoorbeeld de grond- weg- en waterbouwsector.

De aftrap

Onder een lokale afdeling van Bouwend Nederland, voorheen BouwNed, is begin 2004 een enquête gehouden om een beeld te krijgen van de stand van zaken van FSC hout in de bouw. Uit de respons (van ca. 60%) bleek dat 80% van de bedrijven bekend is met FSC, 60% wel eens klanten heeft gehad die om FSC hout hebben gevraagd en dat 40% van de geënquêteerde bedrijven wel eens FSC hout in bouwprojecten heeft verwerkt. Bij de start van het project waren slechts twee bouwbedrijven FSC gecertificeerd. Alleen zij mochten claimen daadwerkelijk FSC hout te hebben toegepast. Tevens was er in Nederland welgeteld één groepscertificaat voor bedrijven in de houtketen, namelijk voor de Parketmeesters. Er is

toen besloten een nieuw groepscertificaat in het leven te roepen.

Bouwend Nederland is veruit de belangrijkste organisatie voor de bouw. Het hoofdkantoor toonde interesse in het initiatief en heeft er in haar magazine aandacht aan besteedt, maar zij vond het nog te vroeg de schouders er echt onder te zetten. Voor het werven van leden zijn bij een aantal lokale afdelingen van Bouwend Nederland presentaties gehouden. De heersende mening van de aannemerij tijdens deze bijeenkomsten was dat duurzaamheid door de consument weliswaar met de mond wordt beleid, maar niet met de portemonnee. Overheden vormen hier volgens hen uitzonderingen op. Verder bleek dat men uit zichzelf niet de stap neemt zich te laten certificeren. In overleg met FSC Nederland en een aantal van haar convenantpartners, met name woningbouwcorporaties, is rechtstreeks een aantal potentieel geïnteresseerde bouwbedrijven aangeschreven. Deze aanpak heeft ongeveer de helft van het totaal van tien FSC gecertificeerde bouwbedrijven binnen de groep opgeleverd. Hieruit blijkt dat met name druk van bovenaf, van de opdrachtgevers, doorslaggevend is om zich te laten certificeren. De rest van de bedrijven zijn uit zichzelf afgekomen op de publiciteit, die rondom het project gegenereerd is. Overigens informeerden niet alleen kleine bouwbedrijven naar de

FSC statistieken (mei 2005)

Gecertificeerd bos:	53.9 miljoen ha, in 66 landen
Gecertificeerd bos in Nederland:	127.649 ha
Aantal CoC certificaten:	3.819 in 72 landen
Aantal CoC certificaten in Nederland:	239
Aantal gecertificeerde bouwbedrijven in Nederland:	16

mogelijkheden voor FSC groeps-certificering. Ook grote ondernemingen hadden belangstelling om mee te doen. Zij zijn echter doorverwezen naar certificerende instellingen die hen individueel kunnen certificeren.

De groepsmanager

In een vroeg stadium is contact gelegd met Lut Draye van De & D Consult. Zij was al actief als groepsmanager voor 35 FSC gecertificeerde bedrijven in België, waaronder een aantal actief in de bouw. Tevens heeft zij de nodige ervaring in de bouw. Zij reageerde direct enthousiast: 'Een uitstekende kans voor de start van een FSC groeps-certificering voor een brede doelgroep in Nederland. Je merkt dat er onder kleine bedrijven een behoorlijke drive is om FSC hout te verwerken. Individuele certificering is voor deze bedrijven niet haalbaar. De groep die Probos aanbracht en de aandacht van de pers voor dit project, hebben er voor gezorgd dat er binnen één jaar al 21 bedrijven FSC gecertificeerd zijn binnen de groep, die op naam staat van De & D Consult. Het mooie van het initiatief van Probos is dat er een flinke spin-off ontstaat. De gecertificeerde bouwbedrijven sporen hun traditionele leveranciers, zoals houthandelaren en timmerfabrieken, aan zich ook te laten certificeren. Zo wordt het bereik aanzienlijk vergroot. Ik ben trots op mijn groepsleden', aldus groepsmanager Lut Draye. De feitelijke certificering bleek over het algemeen minder ingewikkeld dan verwacht. De bedrijven hebben hun administratie goed op orde, werken veelal projectmatig, wat de traceerbaarheid van het hout ten goede komt, hebben korte communicatielijnen en waren reeds behoorlijk goed op de hoogte van FSC.

Promotie

Bij certificering alleen bleef het niet. Om daad-

werkelijk te zorgen dat de certificering voor de bedrijven succesvol is, dient er een substantiële vraag uit de markt te komen. Immers: bij weinig vraag naar FSC hout, minder FSC gecertificeerde bossen. Om de vraag te stimuleren is er binnen het project een aantal acties ondernomen. Zo is de informatieve brochure 'Op FSC kun je bouwen!' uitgebracht. Deze kunnen de aannemers met behulp van een stempel of sticker persoonlijk maken en verspreiden onder hun potentiële klanten. Tevens zijn belangrijke opdrachtgevers aangeschreven, evenals de lokale pers in de regio waar de gecertificeerde aannemers actief zijn. De eerste reacties wijzen uit dat dit op deze korte termijn nog niet tot concrete opdrachten heeft geleid, maar wel dat het goed ontvangen is.

Bouwbedrijven aan het woord

'Ik ga er vanuit dat er over vijf jaar in de bouw alleen nog maar met FSC hout wordt gewerkt.'

(Wim Qualm, eigenaar Qbouw)

Resteert de vraag of de bouwbedrijven zelf ook blij zijn met het feit dat zij nu daadwerkelijk mogen claimen dat FSC hout is toegepast. De benaderde bouwbedrijven zijn zeer tevreden. Niet dat het direct storm loopt aan opdrachten in FSC hout, maar dat hadden ze op deze termijn ook niet verwacht. Een aantal trekt flink aan de kar en boekt de eerste resultaten, hoewel ook zij zeggen dat nieuwe klanten nog even aan het idee moeten wennen. Dit heeft deels te maken met de onbekendheid van de verschillende houtsoorten die met FSC keurmerk beschikbaar zijn. Opdrachtgevers stappen niet van de één op de andere dag over op, deels onbekende, FSC houtsoorten. Volgens John Klarenbeek, van Gebr. Klarenbeek

Groepsmanager Lut Draye (l) en Itske Lulof (r) bij de uitreiking van de certificaten, tijdens het symposium verantwoord ondernemen met hout.

bv, is het opvallend dat bij elke opdrachtgever een luisterend oor te vinden is wanneer het over FSC gaat. Ze zijn volgens hem zeer geïnteresseerd. Wim Kemp, van Aannemersbedrijf W. Kemp bv, heeft al een flink aantal offertes voor FSC kozijnen de deur uitgedaan. 'Ik ben blij dat ze me weten te vinden, maar de beschikbaarheid van FSC hout heeft me wel wat teleurgesteld. Zo heb ik reeds verschillende keren FSC Jatoba kozijnhout besteld, maar dit blijkt, in de afmetingen waarin ik het graag wil hebben, slecht voorhanden. Dat is jammer, maar we geven niet op.' Van Aarle Bouwmateriële B.V. is pas kort geleden toegetreden. Zij hebben de stap gezet, omdat ze hebben ingeschreven op een project voor 90 zonnwoningen. Gebruik van 100% FSC hout is een eis om als zonnwoning geclassificeerd te worden. Mochten zij het project gegund krijgen, dan voorzien zij de woningen van prefab gevelbekleding en bergingen. 'Als de opdrachtgever eenmaal kiest voor FSC, willen wij ook graag dat het netjes volgens de regels verloopt. Onszelf laten certificeren was daarom een logische stap', aldus Niels van de Akker. Arnold Karelsen, van Karelsen Soest Aannemersbedrijf, is nog niet groots met FSC naar buiten getreden. 'We zijn onze loods aan het verbouwen en richten deze optimaal in

om het hout te kunnen scheiden. Op het moment dat dit klaar is, nemen we FSC hout op voorraad en gaan we de klant actief benaderen. Ik denk dat de vraag naar FSC hout alleen maar zal toenemen, je ziet het overal om je heen. Ik verwacht met name veel van de particuliere markt', aldus Karelsen. Dat laatste is opvallend, omdat tot op heden met name organisaties als woningbouwcorporaties en overheden en een aantal bedrijven, die maatschappelijk verantwoord ondernemen hoog in het vaandel hebben staan, actief FSC hout voorschrijven. Het sluit overigens wel aan bij het opmerkelijk grote aantal mensen dat bekend is met FSC. Uit onderzoek, uitgevoerd in 2004, bleek de spontane bekendheid van het FSC keurmerk in Nederland 33% te zijn en bleek dat zelfs ruim 42% van de mensen die FSC kennen, bij aankoop op dit keurmerk let.

Conclusie

Grotere bouwbedrijven konden zich reeds individueel laten certificeren. Dankzij groeps-certificering kunnen kleinere bedrijven dit nu ook. Nu is het de bedoeling dat het zich als een olievlek gaat uitbreiden onder de duizenden bouwbedrijven die Nederland kent. Door meer FSC hout toe te passen en zich te laten certificeren, kunnen zij hun steentje bijdragen aan het verantwoord beheren van de bossen wereldwijd. FSC gecertificeerde bouwbedrijven kunnen zich profileren met maatschappelijk verantwoord ondernemen en hebben als bedrijf iets extra's te bieden. Nieuwe bedrijven kunnen zich bij de groep aansluiten door zich te melden bij Lut Draye via www.groepsmanager-fsc.nl. Op deze site is tevens een checklist te vinden, waarmee bedrijven kunnen zien in hoeverre zij klaar zijn voor certificering.

Mark van Benthem

Binnen het project gecertificeerde bouwbedrijven

- Factotum bv, Boskoop
 - Gebr. Klarenbeek bv, Vlaardingen
 - Karelsen Soest Aannemersbedrijf, Soest
 - Bouwbedrijf P.W. Willems bv, Nijmegen
 - Roeloffs Bouwbedrijf Mook bv, Mook
 - Aannemersbedrijf Verweij bv, Oostburg
 - Aannemersbedrijf W. Kemp bv, Montfoort
 - Bouwbedrijf Garand bv, Etten-Leur
 - Van Aarle Bouwmaterialen bv, Boxtel
 - Qbouw, Wassenaar
- Op www.groepsmanager-fsc.nl zijn de adresgegevens te vinden.

Aanpassing richtlijnen FSC

Is ten slotte projectleider Nico Leek van Probos ook tevreden? 'Jazeker, op het moment dat je een verdubbeling van je doelstelling realiseert, kun je stellen dat het project voorspoedig is verlopen. Het is op zich jammer dat bouwbedrijven zich niet uit zichzelf in grote getale aansluiten en voor bouwen met FSC hout gaan, maar ook hier werkt het marktmechanisme. Waar vraag is, ontstaat aanbod. Wanneer de opdrachtgever ruim van te voren aangeeft FSC hout te willen en volhardend is, komt het er ook. Ik denk wel dat de voorwaarden die FSC stelt aan groeps-certificering voor de bouw aanpassing behoeven. Een bouwbedrijf heeft namelijk al snel meer dan 15 mensen in dienst en is daarmee te groot om mee te mogen draaien binnen de groeps-certificering. In de praktijk blijkt bijvoorbeeld dat maar acht van de 20 mensen met hout werken. En dat is inclusief administratie en management. De overige werknemers zijn bijvoorbeeld metselaar. We hebben een behoorlijk aantal bedrijven om deze reden moeten teleurstellen.' Hoewel het project afgerond is, staan op verschillende plekken nog lijntjes uit. Zo zijn er contacten met de vaste aannemers van Natuurmonumenten Gelderland. Natuurmonumenten Gelderland verwacht op korte termijn FSC gecertificeerd te zijn en wil dan ook graag FSC hout uit eigen bossen blijven gebruiken. Dit betekent dat ook de bouwbedrijven die het hout verwerken gecertificeerd moeten zijn.